

to so pa rajtinge unih po njih zadovolji stekle, nasproti je tem marsikaj nevšečnega naklonjeno, vse za to, ker niso k prerajtanju prišli. Nepokorneži! to je sad vaše nepokornosti, kteriga ste si sami po svetu strupene ljulike naklonili.

Opomniti še moram, de posebna čast in hvala gre tudi prebivavcam Ljubljanske okolice zavoljo njih lepiga zaderžanja pri prerajtanju odškodovanja.

Dr. Orel.

„Srenja“ ali „županija“.

V vsih sostavkih in v vsih natisih, kar smo jih do zdaj vidili, beremo „die Gemeinde“ s „srenjo“ prestavljeno. — Srenja je sama na sebi dobra slovenska beseda, in bi se je tudi radi poprijeli, ako bi bila na Kranjskim količkanj bolj znana; pa smo gotovi, de ne na celim Dolenskim ne na Notranjskim je nihče ne pozná, in povsod mora ne samo kmet, ampak tudi drugi, ki si dozdevajo v slovenšini kaj več vediti, morajo popraševati, kaj ta beseda poméni.

Od neke vradnije je bila županam neka napoved zastran srenjskih reči v sicer dobro umevnim dopisu razposlana, pa naspored so v vradnico dohajali popraševati, kaj je to srenja, in kaj se hoče od njih imeti? In kdo ne vé, kako je to silno težavno in za občinsko reč malo pospésno, kadar si postavljeni spolnovavci ukazov še le glave lomiti morajo, kaj de se jim ukazuje? Od Gorenskiga ne bom govoril, ali je tam povsod znana ali ne; pa se mi skoraj zdi, de so jo tudi tam dozdej po malim rabili, in še to v posebnim poménu.

Slišal sim praviti, tudi tam imajo soseske, kakor povsod; le navada je, de se té soseske v srenje shajajo. Župan sosedo v srenjo pokliče, in v srenji to in to sklenejo.*) Po tem takim bi znala bitisrenja — Gemeindeversammlung — Gemeinderath —, pa ne Gemeinde selbst. Beseda „srenja“ — „srednja“ — sama spričuje, de nekaj odbraniga sredniga — pa nič obširniga ne poméni.

Pa bodi si to kakor koli hoče, srenje nam za „Gemeinde“ prav ni treba, zato ker imamo namesto nje staro, krasno, povsod znano in spoštovano slovensko besedo „županija“. Županija pomeni ravno to, kar imajo zdaj biti soseske, pa ne srenja zavolj zgoraj povedaniga vzroka; soseska tudi ne, ker se utegne več sosesk v eno županijo skleniti, kakor se jih je na priliko v Ipavski županii čvetero dozdajnih sosesk ali komunov res sklenilo. Saj družih županov tako več nimamo. Zadnji pravi župani pri nas so bili grajšinski, dokler so imele grajšine svoje stare pravice pred francozko vojsko, in dokler je županova beseda v soseskinih rečéh vse veljala. Kar so potlej župani samo grajski hlapci postali, niso več županskiga iména vredno nosili.**)

*) Ker imamo v naši kovaški in živinozdravilski šoli več učencov iz mnogih krajev Gorenskiga, smo se pomenili z njimi zavolj besede »srenja« in smo zvedili, de je le na višjim Gorenskimi okoli Radoljce, Bleda i. t. d. znana, pa zares le v tem poménu, kakor častiti gosp. dopisnik pravi. Tudi po naših mislih je beseda »županija« za več zedinjenih sosesk nar boljši slovenska beseda, takó tudi župan in podžupan.

**) Če stare zgodovinske bukve naših očakov beremo, se bomo prepričali, kako imeniten je bil župan. Pisavec zgodovinskih bukev g. Konstantin piše, de nekdanji Slovani zo clo svoje vladarje župane imenovali. Kakor so sedaj dežele v kantone (Bezirke) razdeljene, takó so bile nekdanj v županije, in predstojnike kantonov so imenovali naši očaki župane. Zdej, ko so soseske dobile po novi vstavni vladi zraven večí oblasti tudi pravico domačiga jezika nazaj, se spodobi, de se ptujih besed znebimo in se poprimemo spet dobrih starih domačih, in de častitljivi besedi »župan« spet tisto čast nazaj damo, ktero je po »grajskih hlapcih« zgubila. Vred.

Zdajni župan je zopet pravi župan v svoji županii, zakaj opravilo in veljavo bo imel, kakor župani nekdanjih časov. Njegovi pridružniki naj se imenujejo ali županijski svetovavci ali pa podžupani. Zadnje se mi bolj prav zdi.

Ako si po tim takim po deželi županije napravimo, si bomo še v eni drugi reči vstregli. Kdo ne vé kakó se lovimo in išemo, kakó bi se „Bezirkshauptmannschaft“ in „Bezirkshauptmann“ reklo? In kaj je bolj duhu slovenskiga naroda primerjeniga kakor „nadžupanija“ in „nadžupan!“ Saj družiga niso, in tudi za drugo niso nadžupanije postavljene, kakor de med se razdeljene županije pregledujejo, jih vodijo in s kronovskim vladarstvom v združeno edinost vežejo.

Graberski.

Dopisi.

Iz Kamnika. 15. dan pretekliga mesca je bila pod vodstvom kantonskiga poglavarja žl. gospoda Paviča, pristojno kakor ima biti, volitev 12 odbornikov in 6 namestnikov za Kamniško mesto in za Kosiše, ki je s tem sklenjeno. Za odbornike so bili izvoljeni: g. Janez Kühnel, mestni kupec; g. Anton Hafner, posestnik; g. Janez Benkovič, zemljak; g. Gašper Hostnik, zemljak; g. Franc Ahčin, zemljak; g. Janez Majer, hišar; g. Juri Golenver, zemljak; g. Alojz Humer, posestnik; g. Janez Debevc, posestnik; g. Florjan Konšek c. k. kantonski sodnik; g. Edvard vitez Andrioli, grajšak; g. dr. Anton Potočnik c. k. kantonski zdravilski dohtar. Drugi dan so se zbrali izvoljeni odborniki k volitvi srenjskiga predstojništva. Pred to volitvijo jim je kantonski g. poglavar lepo razložil važnost in imenitnost, pa tudi dolžnosti srenjskiga predstojnika in njegovih svetnikov.

Po zaslišanim govoru so odborniki enoglasno izvolili za srenjskiga predstojnika g. Antona Hafnerja; za srenjska svetnika sta pa bila izvoljena g. Janez Kühnel in g. Janez Benkovič. 17. maliga serpana je bila sveta maša z vso slavnostjo; narodska straža je nje poglavitne dela z strelam pozdravljala in delječ okoli naznanjevala. Po sveti maši ob 9. uri je g. tehant Vojška zbranimu predstojništvu prisego prebiral, kar je vse pričujoče z svetimi občutki napolnilo in jim globoko v serca seglo.

Po dokončanih teh svetih opravilih je kantonski poglavar žl. g. Pavič najpred mestniga ali srenjskiga g. predstojnika pozdravil in mu srečo k izvolitvi vošil ter pristavil. „Težke dolžnosti ste prevzeli; pa enoglasna izvolitev vsih, ki na Vas toliko zaupanja stavijo, Vam mora serčnost dajati, in Vas pri težavnih opravilih podperati.“ Mestni g. predstojnik se mu hoče za ta pozdrav zahvaliti, pa inako se mu je storilo, kakor tudi vsim pričujočim. Tu se je lepo spolnilo, kar je nekdanj rimski pevec Ovid pél rekoč:

„Interdum lacrymæ pondera vocis habent.“

To se hoče reči, de včasih solze tako tehtno in živo govore kakor besede. Tukaj pa obljubim, de so solze še več pomenile, kakor bi bile besede mogle izreči. Tudi narodski straži in vsim pričujočim je kantonski g. poglavar predstavil srenjskiga predstojnika in srenjska svetnika.

Po vsim tem je bil obed per kantonskim g. poglavarji. Pri tem obedu je bilo srenjsko predstojništvo in več boljarjev pričujočih, in pili so zdravice s „živio“ spremljevane najpred na zdravje in srečo svitliga Cesarja Frančiška Jožefa, potlej visociga deželskiga g. namestnika grofa Chorinskiga in cele Kamniške srenje. Strel z možnarji je med tem iz maliga Grada delječ okoli veselje oznanjeval. — ž —

Iz Dunaja 25. julija. 22. dan t. m. smo imeli na Dunaji stanujoči Slovani spet vesel večer. V izbani